

ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Β' ΤΑΞΗΣ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ & ΝΕΟΤΕΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ:

.....
ΟΜΑΔΑ Α

*Από τις πέντε (5) ερωτήσεις της Ομάδας Α να απαντήσετε τις τρεις (3).
Κάθε ολοκληρωμένη απάντηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.*

1. Να εξηγήσετε με σαφήνεια τις παρακάτω έννοιες (**4 μονάδες**):

- α.** μάχη της Άγκυρας
- β.** εικονομαχία
- γ.** επαναγωγή
- δ.** συνθήκη Βερντέν
- ε.** σχολή της Μαγναύρας

2.α. Ποια είναι τα ελληνικά κράτη στα οποία θα βρουν καταφύγιο οι δυνάμεις του ελληνισμού μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους; Τι γνωρίζετε για το Δεσποτάτο του Μυστρά; (**3 μονάδες**)

β. Ποια υπήρξε η στάση που κράτησαν οι ελληνικοί πληθυσμοί απέναντι στους Λατίνους κατακτητές; (**1 μονάδα**)

3.α. Κάτω από ποιες συνθήκες επήλθε ο εκχριστιανισμός των Βουλγάρων; Ποια υπήρξε η ανάμειξη του Πάπα στο συγκεκριμένο ζήτημα; Πώς αντέδρασε η Βυζαντινή αυτοκρατορία; (**3 μονάδες**)

β. Κάτω από ποιες συνθήκες εκχριστιανίστηκε το έθνος των Ρώσων; (**1 μονάδα**)

4. Να συμπληρώσετε τα κενά. (**4 μονάδες**)

Στις 11 Μαΐου του (1)_____ έγιναν τα επίσημα εγκαίνια της Κωνσταντινούπολης.

Η Αγία Σοφία είναι το λαμπρότερο κτίσμα της Βυζαντινής τέχνης. Αντιπροσωπεύει το νέο αρχιτεκτονικό ρυθμό (2)_____.

Ο Ηράκλειος στη μάχη της (3)_____ πέτυχε να συντρίψει τους Πέρσες και να ανακτήσει όλες τις βυζαντινές επαρχίες στην Εγγύς Ανατολή.

Από τα μέσα του (4)_____ αιώνα οι Άραβες και οι Εβραίοι δραστηριοποιήθηκαν στο διεθνές εμπόριο με επίκεντρο τις μεγάλες πόλεις και έγιναν, οι μεταπράτες του διεθνούς εμπορίου. Κατά την πρώτη περίοδο του Ισλάμ, η τέχνη του δανείστηκε τεχνικές, τεχνίτες και υλικά από το Βυζάντιο, αλλά για θρησκευτικούς λόγους έμεινε προσηλωμένη στην (5)_____ τεχνοτροπία.

Οι Βυζαντινοί λόγιοι κατά τον 9^ο αιώνα άρχισαν να αναζητούν, να συλλέγουν, να μελετούν και να αντιγράφουν χειρόγραφα με έργα της αρχαίας γραμματείας. Ο πιο αξιόλογος ήταν ο Φώτιος που ανήκε στον πνευματικό κύκλο του Λέοντα Μαθηματικού. Το σημαντικότερο έργο του είναι η (6)_____.

Οι σταυροφορίες ήταν μια κίνηση που εκδηλώθηκε στη Δύση τον (7)_____ αιώνα με πρωτοβουλία των Παπών.

Ο Χλωδοβίκος, γενάρχης της δυναστείας των (8)_____, κατόρθωσε να επεκτείνει το κράτος του από το Ρήνο μέχρι τα Πυρηναία με τη στήριξη της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Ο

Κάρολος Μαρτέλος, αναδείχθηκε σε μεγάλο ηγέτη όταν αναχαίτισε την προέλαση των Αράβων προς την Ευρώπη στο Πουατιέ το (9)_____. Ο γιος του (10)_____ ίδρυσε τη δυναστεία των Καρολιδών.

5.α. Ποια υπήρξαν τα αποτελέσματα της νομοθετικής μεταρρύθμισης της Μακεδονικής δυναστείας; **(2 μονάδες)**

β. Ποια πολιτική ακολούθησαν οι αυτοκράτορες Νικηφόρος Φωκάς και Ιωάννης Τζιμισκής όσον αφορά τις ιταλικές κτήσεις της Βυζαντινής αυτοκρατορίας; **(2 μονάδες)**

ΟΜΑΔΑ Β

*Από τις τέσσερις (4) ερωτήσεις της Ομάδας Β να απαντήσετε τις δύο (2).
Κάθε ολοκληρωμένη απάντηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.*

1. Με βάση τα στοιχεία που σας προσφέρει το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις απαντήστε στα ερωτήματα. **(4 μονάδες)**

α. Τι ήταν οι σταυροφορίες; Ποιοι παράγοντες επηρέασαν την οργάνωσή τους;

β. Ποιες διαφορές εντοπίζετε όσον αφορά τον χαρακτήρα και τα βαθύτερα κίνητρα της πρώτης και της τέταρτης σταυροφορίας;

«Γενναιότατοι στρατιώτες [...] Μην αφήσετε να σας κρατήσει στην πατρίδα ούτε η ιδιοκτησία ούτε η οικογενειακή φροντίδα. Γιατί αυτή η χώρα είναι υπερπλήρης από σας. Δεν της περισσεύουν πλούτη. Μόλις και μετά βίας μπορεί να θρέψει αυτούς που την καλλιεργούν. Πάρτε δρόμο για τους Αγίους Τόπους, ελευθερώστε αυτή τη γη από το γένος του διαβόλου και υποτάξτε τη σε σας [...] Γι' αυτό το λόγο αναλάβετε αυτό το ταξίδι για την άφεση των αμαρτιών σας και την αθάνατη δόξα του Βασιλείου των Ουρανών.»

*Από το έργο του ιστορικού Γουλιέλμου,
Historia rerum in patribus transmarinis gestarum*

2. Με βάση τα στοιχεία που σας προσφέρει το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις απαντήστε στα ερωτήματα. **(4 μονάδες)**

α. Ποια στάση κράτησαν οι Μακεδόνες αυτοκράτορες απέναντι στην τάξη των δυνατών; Ποιες ήταν οι επιδιώξεις της τάξης των δυνατών;

β. Ποια ήταν τα οφέλη της Βυζαντινής αυτοκρατορίας από τη μικρή και μεσαία γαιοκτησία;

«Η εξουσία τέτοιων ισχυρών προσώπων αύξησε υπερβολικά τη μεγάλη ταλαιπωρία των φτωχών, διότι (οι δυνατοί) με το πλήθος των οικόσιτων¹ υπηρετών τους, των μίσθαρνων² οργάνων τους και των άλλων παρατρεχάμενων³ και ακολούθων τους, προκάλεσαν βίαιες επιθέσεις, διώξεις, αγγαρείες⁴, άλλες θλίψεις και στεναχώριες (στους φτωχούς) και προξένησαν μεγάλη καταστροφή στο κοινό συμφέρον [...]

Αλλά η ύπαρξη πολλών μικροϊδιοκτητών προσφέρει μεγάλα οφέλη στο κράτος καθώς αυτοί πληρώνουν φόρους και παρέχουν στρατιωτικές υπηρεσίες στο κράτος. Τα οφέλη αυτά θα εκλείψουν, αν μειωθεί ο αριθμός των μικροκτηματιών. Όσοι λοιπόν είναι επιφορτισμένοι με τη δημόσια ασφάλεια πρέπει να απαλλαγούν από τους ταραξίες, να απομακρύνουν τα ενοχλητικά στοιχεία και να διασφαλίσουν τη δημόσια σωτηρία.»

*N. Σβορώνος, Les nouvelles des superaurs Macidoniens, εκδ. Π. Γουναρίδης,
ΕΙΕ/ΚΒΕ, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1994, σελ. 85*

¹ **οικόσιτος:** που ζει στο σπίτι

² **μίσθαρνος:** που χάρην αμοιβής απαρνείται ιδεώδη και ιδίως εκείνο της πατρίδας.

³ **παρατρεχάμενος:** αυτός που κινείται γύρω από ισχυρά πρόσωπα, που τα υπηρετεί ή τα κολακεύει για να αποκτήσει την εύνοιά τους

⁴ **αγγαρεία:** καταναγκαστική εργασία που επέβαλλε ο φεουδάρχης στους δουλοπαροίκους του

3. Παρατηρήστε με προσοχή τις παρακάτω εικόνες. Με βάση τα στοιχεία που σας προσφέρουν και τις ιστορικές σας γνώσεις απαντήστε στα ερωτήματα. **(4 μονάδες)**
- α. Ποια υπήρξαν τα αίτια της εικονομαχίας;
  - β. Ποιες ήταν οι αρνητικές συνέπειες που προέκυψαν από την εικονομαχία για τη Βυζαντινή αυτοκρατορία;

Διακοσμητικό μοτίβο σταυρού στο εσωτερικό Εκκλησίας

Μικρογραφία από το Ψαλτήρι του Χλουντώφ (περίπου 830), όπου καλύπτεται η εικόνα του Χριστού με ασβέστη.

- 4.α. Πότε και κάτω από ποιες συνθήκες επήλθε το Σχίσμα των δύο Εκκλησιών;
- β. Τι γνωρίζετε για τις συνόδους Φερράρας – Φλωρεντίας και Λυών;